

Brussel, 13 mei 2022

Vergelijking van de elektriciteits- en aardgasprijzen in België en de ons omringende buurlanden in januari 2022

In gezamenlijke opdracht van de vier energieregulators, voerde PWC een vergelijkende studie uit naar de elektriciteits- en aardgasprijzen in België en de ons omringende landen (Duitsland, Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk). Dit rapport gaat over de prijzen van januari 2022 en maakt ook de vergelijking met de prijzen van vorig jaar.

Dit zijn de belangrijkste conclusies van het rapport:

- De enorme stijging van de prijzen op de groothandelsmarkten voor elektriciteit en aardgas in de tweede helft van 2021 vertaalt zich in een sterke stijging van de aardgas- en elektriciteitsfactuur voor de grote meerderheid van de gezinnen en bedrijven in België en de buurlanden. Bij gezinnen die het sociaal tarief betalen, wordt die prijsstijging duidelijk gedempt.
- Belgische gezinnen en bedrijven, aangesloten op laagspanning, betalen net zoals de vorige jaren een hoge elektriciteitsfactuur in vergelijking met onze buurlanden.
- De elektriciteitsfactuur van niet-elektro-intensieve bedrijven aangesloten op midden- of hoogspanning is over het algemeen iets lager in België dan in de ons omringende landen.
- Alle landen, behalve het Verenigd Koninkrijk, kennen kortingen toe aan elektro-intensieve bedrijven. In België is er vanaf dit jaar een vrijstelling op de nieuwe bijzondere accijns mogelijk. De potentiële kortingen in Nederland, Duitsland en Frankrijk zijn echter groter waardoor de elektriciteitskost voor elektro-intensieve bedrijven in Brussel en Wallonië doorgaans hoger is. Vlaanderen vindt meer aansluiting met de buurlanden door de 'supercap'.
- In tegenstelling tot vorig jaar betalen Belgische gezinnen een relatief hoge aardgasfactuur in vergelijking met onze buurlanden.
- Voor Belgische bedrijven is de aardgasfactuur meestal lager dan die van hun buitenlandse tegenhangers. De verschillen tussen landen zijn relatief klein.

Relatief hoge elektriciteitsfactuur voor gezinnen en kmo's aangesloten op het laagspanningsnet¹

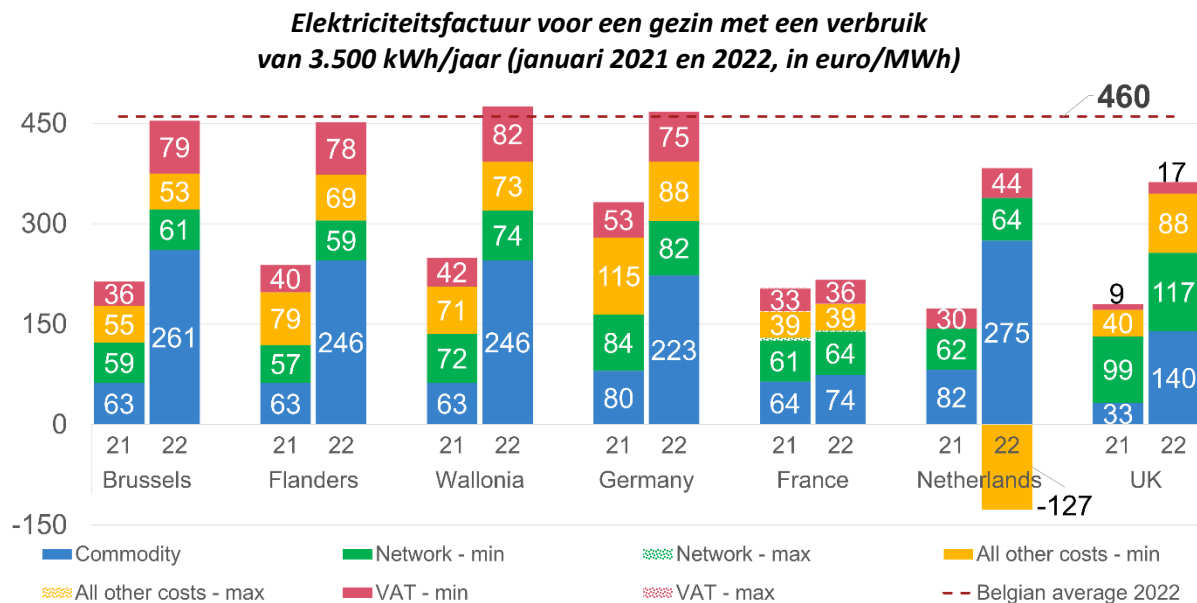
Door de enorme stijging van de prijzen op de groothandelsmarkten voor elektriciteit verdubbelde de elektriciteitsfactuur voor een doorsnee Belgisch gezin in 2022 tegenover 2021. Dat is het gevolg van een verviervoudiging van de energiecomponent. De regionale netwerkkosten, toeslagen en heffingen bleven relatief stabiel (in Brussel en Wallonië) of daalden zelfs (in Vlaanderen).

Ook in de meeste buurlanden is de elektriciteitsfactuur van gezinnen significant gestegen. Behalve in het Verenigd Koninkrijk, is de relatieve stijging wel minder groot dan in België. In Duitsland is dat het gevolg van een daling van de heffingen op elektriciteit met ongeveer 25%. In Nederland compenseert een belastingvermindering de stijging van de energiecomponent gedeeltelijk. Franse gezinnen

¹ De resultaten van dit rapport weerspiegelen de situatie op 1 januari 2022. Ze houden dus geen rekening met maatregelen die pas later werden ingevoerd, zoals de tijdelijke btw-verlaging van 21% naar 6% voor aardgas en elektriciteit in België.

betalen nu veruit het minst voor elektriciteit. Door overheidsingrijpen wordt de stijging van de groothandelsprijzen amper doorgerekend aan de gezinnen. Net als de vorige jaren, betalen Belgische gezinnen dus een relatief hoge elektriciteitsfactuur in vergelijking met onze buurlanden. Het verschil met het duurste land (Duitsland) is bovendien kleiner geworden.

De resultaten voor kmo's aangesloten op het laagspanningsnet zijn vrij gelijkaardig aan de resultaten voor gezinnen. Ook hier zien we een significante stijging van de factuur in België en de buurlanden, behalve in Frankrijk. België blijft één van de duurste landen. Nederland is nu wel duurder dan België, aangezien de Nederlandse belastingvermindering enkel geldt voor gezinnen, terwijl Duitsland iets goedkoper is, in tegenstelling tot vorig jaar. Bij professionele klanten wordt ook de btw buiten beschouwing gelaten, maar dat heeft enkel een impact op de resultaten van het Verenigd Koninkrijk (de Britse gezinnen betalen slechts 5% btw).

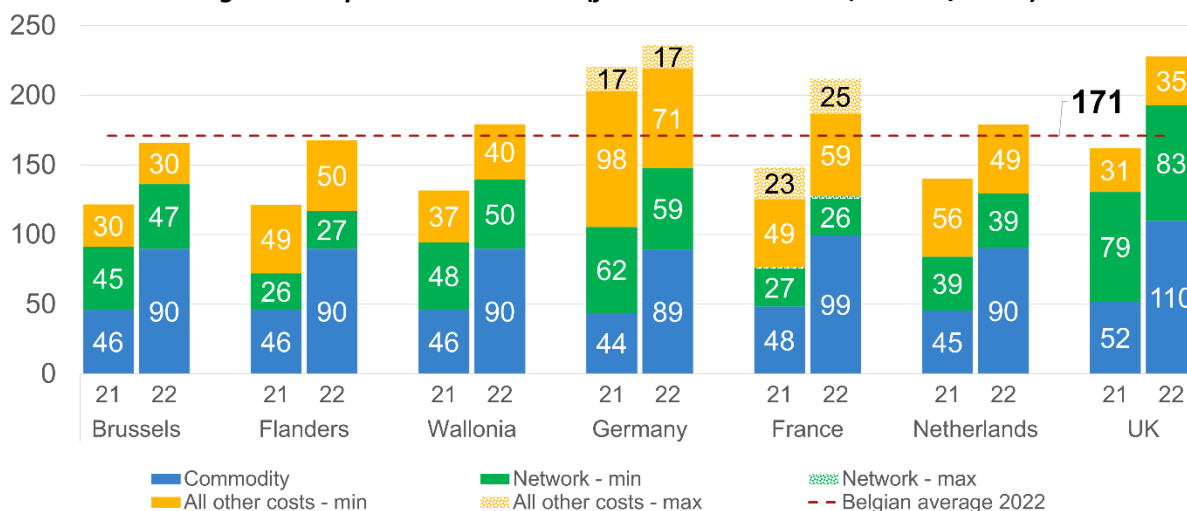
Competitieve elektriciteitsprijzen voor bedrijven aangesloten op het middenspanningsnet

Net zoals voor gezinnen en kleine bedrijven, is de factuur voor bedrijven op middenspanning significant gestegen ten opzichte van vorige jaar. De energiecomponent, die voor deze profielen rechtstreeks afgeleid is van de prijzen op de groothandelsmarkten, is ongeveer verdubbeld in alle landen². De variatie van deze component tussen landen is bovendien beperkt, met iets hogere prijzen dan gemiddeld in Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk.

Net zoals in 2021 is België het goedkoopste land voor bedrijven aangesloten op het middenspanningsnet. Vlaanderen en Brussel zijn de goedkoopste regio's door relatief lage netwerkkosten en 'andere' kosten, die stabiel gebleven zijn ten opzichte van 2021. Ook Waalse bedrijven betalen in de regel minder dan in de ons omringende landen.

² Merk op dat de stijging van de energiecomponent in deze studie een stuk kleiner is voor grote bedrijven dan voor gezinnen en kleine bedrijven. Dit komt omdat we bij de grote bedrijven ook rekening houden met de forwardprijzen voor 2022 uit de vorige drie jaren. Toen werd de forse stijging van de groothandelsprijzen in 2021 nog niet voorzien.

Elektriciteitsfactuur voor een bedrijf met een verbruik van 160 MWh/jaar, aangesloten op het distributienet (januari 2021 en 2022, in euro/MWh)

Gemengd beeld voor bedrijven aangesloten op het hoogspanningsnet

De energiecomponent voor bedrijven aangesloten op het hoogspanningsnet is in alle landen min of meer verdubbeld ten opzichte van 2021. De zuivere elektriciteitsprijs is ongeveer gelijk in België, Nederland en Duitsland, en bovengemiddeld in het Verenigd Koninkrijk. In Frankrijk betalen bedrijven op hoogspanning lagere elektriciteitsprijzen dan in de buurlanden omdat ze gebruik kunnen maken van de ARENH regeling³. Het toegenomen aandeel van de energiekosten in de totale elektriciteitsfactuur van bedrijven zorgt ervoor dat de facturen in België, Nederland en Duitsland relatief dicht bij elkaar komen te liggen in vergelijking met vorig jaar.

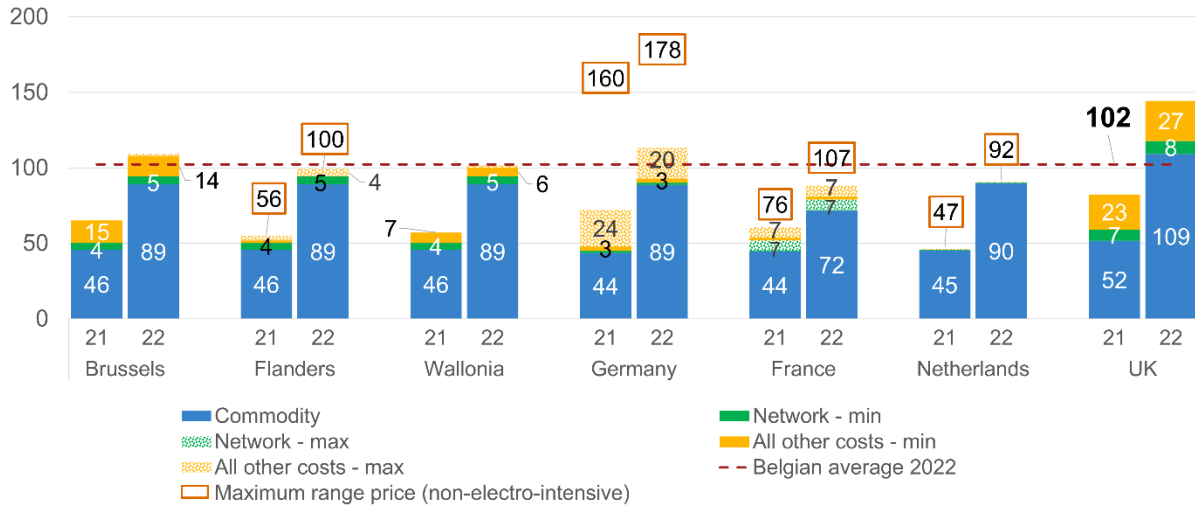
Bij de grote verbruikers is het belangrijk om een onderscheid te maken tussen de elektro-intensieve en niet-elektro-intensieve bedrijven. In het algemeen zijn de ‘andere’ kosten voor de elektro-intensieve bedrijven vrij laag doordat alle landen, behalve het Verenigd Koninkrijk, kortingen toekennen op toeslagen, heffingen en/of openbardienstverplichtingen. Elektro-intensieve bedrijven in Brussel en Wallonië, die vanaf dit jaar een vrijstelling op de nieuwe bijzondere accijns kunnen bekomen, zijn doorgaans minder competitief dan hun tegenhangers in Nederland, Frankrijk en Duitsland omdat die landen grotere kortingen toekennen. In vergelijking met vorig jaar is de competitiviteit van bedrijven in Brussel en Wallonië wel verbeterd. In Vlaanderen vinden elektro-intensieve bedrijven meer aansluiting met de buurlanden omdat ze, naast de mogelijke vrijstelling op de bijzondere accijns, ook gebruik kunnen maken van de ‘supercap’⁴.

Voor de niet-elektro-intensieve bedrijven liggen de prijzen in Frankrijk en voornamelijk in Duitsland een stuk hoger dan voor de elektro-intensieve bedrijven. De elektriciteitsprijzen voor deze bedrijven zijn in België relatief laag, met enkel Nederland dat nog lagere prijzen heeft.

³ De ARENH (Accès Régulé à l’Energie Nucléaire Historique) regeling verplicht de uitbaters van nucleaire centrales om een deel van hun opgewekte elektriciteit aan lagere tarieven te verkopen.

⁴ Vlaamse steunregeling waarbij de kosten van elektro-intensieve bedrijven gerelateerd aan de quotumplicht voor groenestroom- en warmtekrachtcertificaten geplafonneerd worden op 0,5 of 4 procent van hun bruto toegevoegde waarde.

Elektriciteitsfactuur voor een industrieel bedrijf met een verbruik van 500 GWh/jaar, aangesloten op het transmissienet (januari 2021 en 2022, in euro/MWh)

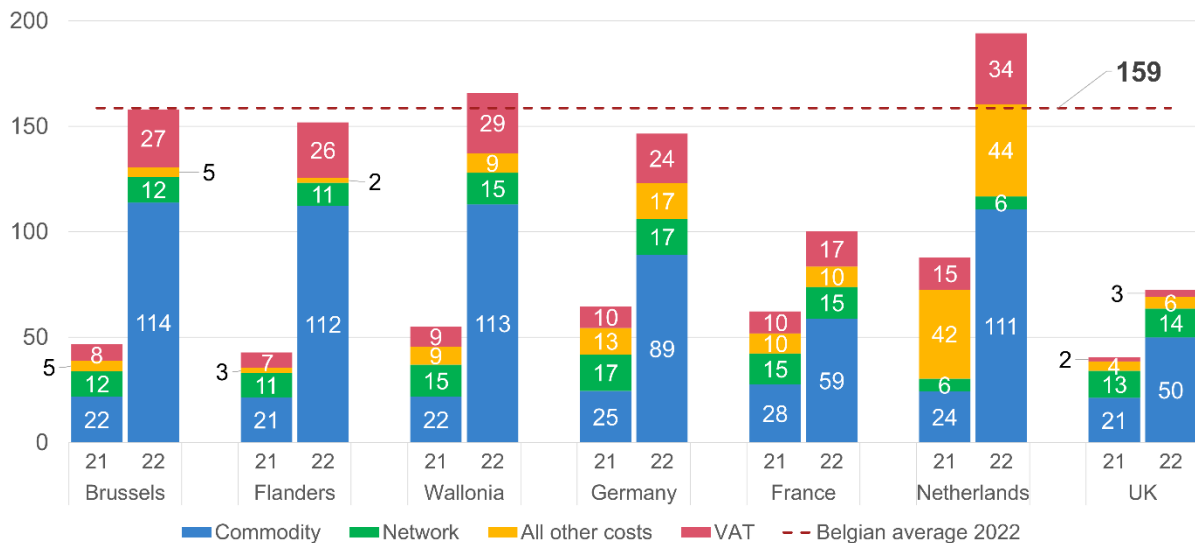

De aardgasfactuur voor gezinnen is sterker gestegen in België dan in de buurlanden⁵

De aardgasfactuur van Belgische gezinnen is ten opzichte van vorig jaar meer dan verdrievoudigd. Dat is het gevolg van een vervijfvoudiging van de energiecomponent. De stijging van deze component weegt zwaarder door dan bij elektriciteit omdat de netwerkkosten, heffingen en toeslagen op aardgas een stuk lager zijn. In Nederland en Duitsland zien we een gelijkaardige stijging van de factuur voor gezinnen. In het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk is de stijging dan weer een stuk kleiner. Prijsregulering in die landen zorgt ervoor dat de hogere groothandelsprijzen slechts gedeeltelijk of pas op een later tijdstip aan de gezinnen worden doorgerekend.

Ondanks het feit dat de netwerkkosten en ‘andere’ kosten in België typisch lager zijn dan in de buurlanden, is België nu het op één na duurste land voor aardgas. Vorig jaar was België nog het op één na goedkoopste. Enkel Nederland is vanwege de hoge taksen nog duurder.

Aardgasfactuur voor een gezin met een verbruik van 23.260 kWh/jaar (januari 2021 en 2022, in euro/MWh)

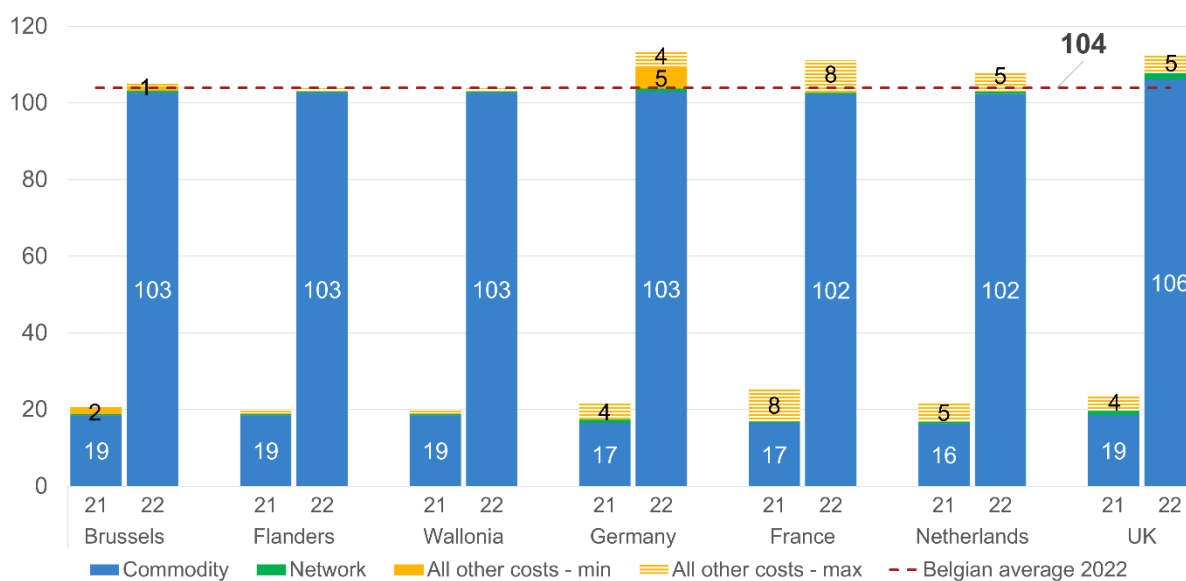

⁵ De resultaten van dit rapport weerspiegelen de situatie op 1 januari 2022. Ze houden dus geen rekening met maatregelen die pas later werden ingevoerd, zoals de tijdelijke btw-verlaging van 21% naar 6% voor aardgas en elektriciteit in België.

Competitieve aardgasrijzen voor bedrijven

Voor zowel kleine als grote bedrijven blijft België net zoals de vorige jaren één van de goedkoopste landen. Voor kmo's zijn Brussel en Vlaanderen zelfs goedkoper dan alle andere regio's. In alle landen zien we een gelijkaardige stijging (met ongeveer een factor vijf) van de energiegcomponent. Zeker voor industriële afnemers zijn de netwerkkosten en 'andere' kosten quasi verwaarloosbaar geworden ten opzichte van de zuivere aardgasprijs. Dit leidt tot kleine relatieve verschillen tussen de landen.

Aardgasfactuur voor een industrieel bedrijf met een verbruik van 2.500 GWh/jaar (januari 2021 en 2022, in euro/MWh)

Betaalbaarheid van energiefactuur voor kwetsbare gezinnen

In een verdere analyse van de energieprijzen focust de studie op de betaalbaarheid van de energiefactuur voor kwetsbare gezinnen. Zowel voor elektriciteit als aardgas blijkt dat kwetsbare gezinnen in België vaak een kleiner deel van hun inkomen aan de energiefactuur besteden dan in de ons omringende landen. Dat komt onder meer door de aanzienlijke prijsverlagingen waarvan beschermde klanten genieten via de sociale tarieven. Terwijl het aandeel van de energiekosten in het besteedbaar inkomen bij modale Belgische gezinnen significant is gestegen ten opzichte van vorig jaar, is de stijging bij kwetsbare gezinnen veel minder. De stijging van de energieprijzen wordt door de sociale tarieven duidelijk gedempt. In welke mate kwetsbare gezinnen effectief bereikt worden met dergelijke maatregelen, valt buiten de reikwijdte van deze studie.

Competitiviteit van industriële sectoren

Tot slot wordt ook de impact van de energieprijzen op het concurrentievermogen van de voornaamste industriële sectoren in België uitgelicht.

Als we kijken naar de gemiddelde energiekost voor bedrijven in de vier buurlanden, ondervinden zowel de elektro-intensieve als de niet-elektro-intensieve bedrijven in België een concurrentievoordeel. Dat voordeel is groter in Vlaanderen dan in Brussel en Wallonië, maar die laatste twee kennen wel een verbetering ten opzichte van vorig jaar, toen elektro-intensieve

bedrijven nog een concurrentienadeel ondervonden. Deze verbetering is hoofdzakelijk het gevolg van twee factoren: (i) omdat de aardgasrijzen, die in België lager zijn dan in de buurlanden, relatief meer gestegen zijn dan de elektriciteitsrijzen, wegen deze zwaarder door in de totale energiekosten van bedrijven; (ii) hoewel elektro-intensieve bedrijven in Brussel en Wallonië nog steeds hogere elektriciteitsrijzen kennen dan in de meeste buurlanden, is het verschil wel kleiner geworden.

Als we het Verenigd Koninkrijk, dat de hoogste elektriciteits- en aardgasrijzen kent voor bedrijven, buiten beschouwing laten, dan verslechtert de concurrentiepositie van de Belgische bedrijven significant. Hoewel de meeste sectoren in Vlaanderen nog steeds een (klein) voordeel kennen, ondervinden de elektro-intensieve bedrijven in Brussel en Wallonië in dat geval een concurrentienadeel.

Studie

Deze gezamenlijke studie van de vier regulatoren is een vervolg op de prijsvergelijkingsstudies van 2020 en 2021 en wordt ook in 2023 geactualiseerd.

Meer informatie vindt u in [de studie op onze website](#).

Perscontact

VREG

Leen Vandezande

+32 485 27 88 35

leen.vandezande@vreg.be

CREG

+32 497 52 77 62

press@creg.be

BRUGEL

Adeline MOERENHOUT

+32 2 563 02 26

amoerenhout@brugel.brussels

CWAPE

Stéphane Renier

stephane.renier@cwape.be

VREG is de onafhankelijke autoriteit van de Vlaamse energiemarkt van vandaag en morgen. We reguleren, controleren, informeren en adviseren.

VREG Energie wijzer